Chanukah - Seeing the Light

Rabbi Shmuel Silber

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב

מאי טעמא דרב – קסבר... אסור להשתמש לאורה. *"... it is forbidden to make use of the light."*

2. תלמוד בבלי מסכת שבת דף כג עמוד א

אמר רב חייא בר אשי אמר רב: המדליק נר של חנוכה צריך לברך. ורב ירמיה אמר: הרואה נר של חנוכה צריך לברך. אמר רב יהודה: יום ראשון – הרואה מברך שתים, ומדליק מברך שלש. מכאן ואילך – מדליק מברך שתים, ורואה מברך אחת.

Rav Chiyya bar Ashi said that Rav said: One who lights a Hanukkah light must recite a blessing. And Rabbi Yirmeya said: One who sees a burning Hanukkah light must recite a blessing .....

3. אמרי אמת

... לא מצינו בשום מצוה שהרואה אחרים מקיימים את המצוה יוכל לברך עליה .... כגון אם חבירו אוכל מצה או יושב בסוכה, אינו יכול לברך ... זולת נר חנוכה ... והיינו טעמא כי עיקר הנס של חנוכה הוא לפקח עיני העיוורים ההולכים בחושך

4. חוות יאיר או״ח תרע״ב:ב

... נראה לי דעיקר מצוה הוא שיהיה המדליק אצל הנראה חצי שעה לראות אותם ולשמוח בהם ....

5. הרב ישכר דוב מבעלזא זצוק״ל

... שעל ידי ההבטה בנרות חנוכה שוטפים ומזככים את הנשמה מכל פגם ולכלוך, ונהפך האדם לבריה חדשה ממש ....

6. שמות פרק ל

(ז) וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: (ח) וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְקֹוָק לְדֹרֹתֵיכֶם:

On it Aaron shall burn aromatic incense: he shall burn it every morning when he tends the lamps, and Aaron shall burn it at twilight when he lights the lamps—a regular incense offering before the LORD throughout the ages.

7. Days of Deliverance (179)

that does not illuminate. At the exact time of the *hadlakat nerot* in the Temple, the incense is burned on the altar; the vapor, the cloud of smoke, rises and saturates the air in the sanctuary; the lights can hardly shine brightly, since they have to penetrate the haze. One sees the *nerot* but cannot make use of them. The sanctuary is not illuminated because of an impenetrable pillar of incense vapor. One perceives the light but does not enjoy it.

8. תהלים פרק קיט פסוק קה

נֵר־לְרַגְלִי דְבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי׃ *Your word is a lamp to my feet, a light for my path.*

9. Days of Deliverance (177)

The symbolism of the *ner*, the candle, is, in general, a double one. The psalmist said, "Your word is a lamp to my feet and a light to my path" (Ps. 119:105). First, the *ner* is a lamp that illuminates and makes things visible. Second, it is a guide in darkness, but does not dissipate the darkness. The sun illuminates. A remote star neither illuminates nor shines; however, it does guide. The star may be a thousand times bigger and more brilliant than the sun; yet it does not shine because of the enormous distance separating the star from us. It twinkles from a mysterious far horizon, winks to us and tells us something we don't understand.

In other words, a candle is at times the symbol of a bright light; at other times, it is a symbol of remoteness, of unlimited stretches, of guidance from afar. *Ner Hanukkah* is a light of the latter kind; it is lit not to illuminate, but to address itself to us from the vast, dark spaces, to tell us to move along invisible paths.

10. Days of Deliverance (180)

Ner Hanukkah represents not the sun, the light of which clears the darkness away and sheds a bright light over our earth, but a remote star whose beam of light does not dissipate the darkness. From the darkness, a mysterious world twinkles and addresses itself to us. If we were to use the light of the *ner Hanukkah*, it would not satisfy our curiosity. We would turn it into an illuminating light, a harvest moon, instead of a distant light that announces something mysterious without furnishing us the clue to solve that mystery.

11. בראשית פרק א פסוק ד

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃

God saw that the light was good, and God separated the light from the darkness.

12. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יב עמוד א

דאמר רבי אלעזר: אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון – אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים – עמד וגנזו מהן ... ולמי גנזו – לצדיקים לעתיד לבא שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב, ואין טוב אלא צדיק, שנאמר אמרו צדיק כי טוב. כיון שראה אור שגנזו לצדיקים שמח...

13. בני יששכר (חנוכה)

... בשם הרה״ק רר״פ מקוריץ ז״ל שבתוך נרות חנוכה גם כן טמון מאור הגנוז שמשתמשין בו צדיקים לעתיד לבא.

14. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ח

... רבי לוי בשם רבי בזירה שלשים ושש שעות שימשה אותה האורה שנבראת ביום הראשון.

15. ספר הרוקח הלכות חנוכה סימן רכה

... וכן רמז ל״ו שעות שמשה האורה במעשי בראשית את האור כי טוב ד׳ תגין על ט׳ כי ד׳ פעמים ט׳ הם ל״ו כנגד ל״ו שעות ול״ו נרות.

Rabbi Elazar of Worms (the Rokeach) was born in Magentzia circa 4920 (1160 CE). Later, he moved to Shpera, where he studied under his primary teacher R. Yehuda bar Klonimus bar Meir . He lost his wife and children during the Crusades, and he himself and many of his students were badly wounded. R. Elazar died in Worms at the end of the fifth millenium (circa 4990 - 1230 CE), and was buried there. His study hall still stands today; it is known as Rashi's beis medrash.

16. ר׳ צדוק הכהן מלובלין – פרי צדיק במדבר לראש חודש סיון

זה שאומרים אשר קידש עובר במעי אמו שעוד במעי אמו שאין לו עדיין יצר הרע שהנשמה משעת יצירה ויצר הרע משעת יציאה כמו שאמרו בסנהדרין (צ״א ב) יש לו קדושה שזכו לזה מיעקב אבינו ע״ה. וזה שאמרו (נדה ל׳ ב) שבמעי אמו נר דלוק על ראשו וצופה מסוף העולם ועד סופו. והוא כמו אור שנברא ביום הראשון שהיה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו (חגיגה י״ב א) כיון שאין יצר הרע.

17. דגל מחנה אפרים (ליקוטים)

ואור ישראל רבינו הבעש״ט זי״ע אמר, גנזו לצדיקים לעת״ל, שגנזו בתוך התורה, וצדיקים מסתכלים בתורה ורואים למרחוק, כמו שהי׳ אצלו כמה עובדות כהנה שהסתכל בזוהר הק׳ וראה את הנעשה למרחוק ...

R. Moshe Haym Ephraim, a grandson of the Ba'al Shem Tov, the founder of Hasidism, was born in 1748. He studied under the greatest of his grandfather's disciples: R. Ya'akov Yosef of Polna'a, author of the Toldot Ya'akov Yosef, and R. Dov Baer, the Maggid of Mezritch. For many years he served as rabbi of Sadilkov, and at the end of his life moved to Mezibuz, living there until his death in 1800. He wrote the Degel Machaneh Ephraim, a basic book of Hasidism, and a primary source for the teachings of the Ba'al Shem Tov.

18. תשובות והנהגות כרך ה סימן קמח

ונראה לפרש, שהנה בגמ׳ חגיגה (יב א) אמרו, אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו וכו׳, עמד וגנזו מהן, ולמי גנזו לצדיקים לעת״ל, ונראה לפרש דהיינו שמעיקרא בבריאת העולם ברא הקדוש ברוך הוא אור גדול, וכל אחד היה נהנה ממנו כפי מעשיו, וראה הקדוש ברוך הוא שמצב זה שאור וחושך משמשים בעירבוביא אינו המצב המתאים בעולם הזה כיון שאנו במעבר לחיי נצח, ולכן גנז הקדוש ברוך הוא את האור הזה לעתיד לבוא, והיינו שאז כל אחד יזכה לאור לראות כפי מעשיו, וזהו כוונת הפייטן ״קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה״, והיינו לע״ל בהתגלות אור הגנוז שאינו לא יום ולא לילה רק כל אחד יתגלה לו אור כפי מעשיו (ואוי לנו כשיתגלה שבחיינו היה בכוחנו לזכות לאור גדול לנצח והפסדנו בידים).

19. תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב

מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה.

20. עין איה (חנוכה, ל"ה)

היא היתה כבר מוכנת להתחלל מכחה של יון, אבל עוד יותר עמוק בלב שוכן אור הנשמה הישראלית, ששם גנוז הקשר הפנימי של האיש הישראלי, המופיע בכל עז בכלל האומה, עם האמונה העקרית בשם ד' אלהי ישראל, והרצון החזק והנערץ שלא להפרד מבית חייהם, מהאמונה בכללה. זהו העולם הפנימי הישראלי, שדוגמתו בתוך הכלל הוא הכהן הגדול הנכנס לפני ולפנים לשרת בקודש ביום הקדוש המובדל מכל עסקי החיים הגשמיים. אותו הפך הקטן שמונח בחותמו של כה"ג, לא יוכלו היונים לטמאות, לעקור מכלל ישראל קישורם הפנימי העמוק עם ד' אלהי ישראל, זה לא יוכלו כל בעלי כח וזרע, "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה" (שיה"ש ח ז).